

Begrotingsbehandeling ministerie van Landbouw, Voedselzekerheid, Visserij en Natuur

maart 2026

Position Paper

U behandelt in de week van 10 maart 2026 de begroting van het ministerie van Landbouw, Voedselzekerheid, Visserij en Natuur (LVVN).

De VNG vraagt namens gemeenten uw aandacht voor de volgende punten op de begroting voor 2026 en het nieuwe coalitieakkoord.

1. De noodzaak van juridisch en financieel geborgde plannen voor zowel stikstofemissiereductie als natuurherstel;
2. Investerings in stedelijk groen als onderdeel van de uitvoering van de Europese Natuurherstelverordening;
3. Zorgvuldige uitwerking van zonering rondom kwetsbare natuur in relatie tot woningbouw en economie;
4. Goede samenwerking met medeoverheden en maatschappelijke partijen is het fundament waarop we knelpunten in de uitvoering pragmatisch kunnen oplossen. Het kabinetsvoornemen voor samenwerking via regionale strategische agenda's helpt hierbij.

Inleiding

De VNG benadrukt nogmaals de urgentie om aan de slag te gaan met de onverminderd grote stikstofproblematiek. Het vergunningensysteem loopt vast. Inwoners zien hoe de bouw van woningen en maatschappelijke voorzieningen stilvalt, ondernemers worden belemmerd in verduurzaming of doorontwikkeling en gemeentebestuurders worden direct

geconfronteerd met de directe gevolgen hiervan voor de leefbaarheid van hun regio.

In de begroting van het ministerie van LVVN voor 2026 zien we aandacht voor de zorgen van gemeenten. Ondanks de eerste noodzakelijke aanknopingspunten, zijn er op basis van deze begrotingsstukken nog te weinig handvatten voor overtuigend beleid dat juridisch en financieel houdbaar is.

VNG en gemeenten hebben afgelopen jaar meegedacht met de Ministeriële commissie Economie en Natuurherstel (MCEN) en met partners een aantal bouwstenen aangedragen om van het stikstofsloot te komen. Wij zijn blij dat de hoofdlijnen van deze bouwstenen ook in het regeerakkoord terecht zijn gekomen. Wij steunen het voornemen om gebiedsgericht en integraal aan de slag te gaan met de grote vraagstukken van het landelijk gebied met structurele middelen. Het schept vertrouwen dat onderdelen van onze inhoudelijke bouwstenen, opgesteld in een samenwerking tussen decentrale overheden en maatschappelijke partijen, terug te vinden zijn in de plannen van een nieuw kabinet.

De VNG ziet dat als een uitnodiging om proactief mee te werken aan de verdere ontwikkeling van beleid en vragen uw steun op wat brede maatschappelijke coalities hebben aangeboden. Hun aanbod doet recht aan:

- De urgentie om te komen tot juridisch en financieel geborgde plannen voor stikstofemissiereductie. De VNG heeft samen met LTO, IPO, UvW en NAK het [Bouwstenendocument emissiereductie landbouw](#) Vergunningverlening in Nederland weer in beweging aangeboden om een helder perspectief te creëren voor agrarische ondernemers, waaronder PAS-melders en interimers.
- De noodzaak om over te gaan tot natuurherstelmaatregelen en een steviger fundament voor natuurbeheer, zie daarvoor het [aanbod van de brede coalitie](#) waaronder VNG, LTO en IPO in de 'Bouwsteen Natuur'
- Het belang van de verbinding tussen duurzaam ondernemerschap en natuurherstel zoals beschreven en door VNG, IPO, Unie van Waterschappen en Boeren Natuur aangeboden in het [Aanvullende bouwstenendocument](#) agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Vraag VNG

- Wij verzoeken u de minister te vragen de hiervoor genoemde bouwstenen als uitgangspunt te nemen voor de op te zetten taskforce stikstof.

Coalitieakkoord: wat is nog meer nodig?

Gemeenten, medeoverheden en maatschappelijke partijen willen aan de slag. De opgaven voor emissiereductie en natuurherstel blijven groot. Qua financiën, expertise en capaciteit zijn we er met het voorliggende coalitieakkoord nog niet helemaal. Gezamenlijk kunnen we met een nuchtere en pragmatische blik werk maken van:

- Vergroening van het stedelijk gebied is belangrijk voor klimaatadaptatie, gezondheid en biodiversiteit. De Europese Natuurherstelverordening (NHV) heeft dat belang benadrukt en concreet gemaakt. Het betreft een enorme nieuwe opgave voor gemeenten en de eerste signalen wijzen nu al uit dat de uitvoerbaarheid grote haken en ogen kent en de beschikbare middelen ontoereikend zijn voor de stedelijke groenopgave en de uitvoering van de NHV in de brede zin. Aanvullende taken en verplichtingen vragen om samenhangend budget en een grote effectiviteitsslag van rijks- en decentraal beleid om dit mogelijk te maken.
 - In de hiervoor genoemde [bouwsteen natuur](#) geven wij aan vliegend van start te willen met de uiteindelijke verantwoordelijkheden van gemeenten bij deze opgave. Hierin hebben wij opgenomen dat een startkapitaal van € 500 miljoen een eerste impuls kan geven aan de borging van onder andere de gemeentelijke uitvoering.
- Zonering rondom kwetsbare natuur is een nuttig instrument om doelen voor natuur, water en bodem te halen. De VNG maakt zich wel zorgen over de effecten van een (landelijk) generieke zonering op de ruimtelijke ordening. Ook hier verwijzen wij daarom graag naar de [bouwsteen emissiereductie landbouw](#), waarbij uitwerking van zonering in samenhang met de gebiedsgerichte aanpak en de randvoorwaardelijke samenwerking van medeoverheden en maatschappelijke partijen staat toegelicht.
- De prioriteit voor het inzetten van schaarse middelen voor een urgente opgave als stikstofemissiereductie is logisch. Dat zien wij terug in de wijze waarop een groot deel van de beschikbare middelen gericht is op de gebieden rond kwetsbare natuur.
- In afwachting van de uitnodiging om landelijk beleid samen te verder te brengen vraagt de VNG aandacht voor de benodigde balans tussen generiek beleid, grootschalige inzet in prioritaire gebieden en de doorwerking van beide op alle regio's in Nederland. Generiek beleid heeft invloed op de werkzaamheden van alle gemeenten, doelen voor water, bodem en natuur gelden voor héél Nederland en leefbaarheid van het landelijk gebied is een vraagstuk voor alle betrokken bestuurders. Dit kan bijvoorbeeld vorm worden gegeven via de in het coalitieakkoord aangekondigde **regionale strategische agenda's**.

Vraag VNG

Samenvattend vragen wij u de minister te verzoeken:

- Budget voor de stedelijke groenopgave vrij te maken in het kader van de uitvoering van de natuurherstelverordening;
- Ervoor te zorgen dat bij de inzet van het instrument zonering een effectieve ruimtelijke ordening mogelijk blijft, die rekening houdt met opgaven als woningbouw en economie.
- Te streven naar een passende balans tussen enerzijds generiek beleid en grootschalige inzet in prioritaire gebieden en anderzijds de doorwerking van beiden op en inzet voor álle regio's in Nederland.

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93

info@vng.nl

maart 2026